WARIES MISDAADREEKS · Nº 100

Gemaalstilte in Nijkerk

Het dossier van de stilgevallen pompen

Redactiedossier EP-25-119
De Eemlander Post, weekblad voor Nijkerk en omstreken
Samengesteld voor de onafhankelijke meelezer, 11 december 2025

VERTROUWELIJK · NIET PUBLICEREN VÓÓR 18-12

UITGEVERIJ WARIES

STUK 0 BEGELEIDENDE BRIEF

Aan de meelezer

Joost Haverkamp, hoofdredacteur · Nijkerk, donderdag 11 december 2025

Beste meelezer,

In de nacht van dinsdag 18 op woensdag 19 november vielen tijdens de storm de pompen van het gemaal bij Hertog Reijnout aan de Zeedijk uit. Een paar uur later stond ruim 380 hectare van polder Arkemheen onder water. Koeien moesten met trekkers en trailers worden gered, een kalverstal liep onder, de weidevogelgraslanden lagen weken blank. Wie de vrijwilligers van het stoomgemaal die ochtend de oude machine heeft zien opstoken, vergeet dat beeld niet.

Al snel bleek dat de storm het niet had gedaan. Iemand heeft de pompen stilgezet. Onze verslaggever Sanne Wolbers heeft er vier weken aan gewerkt. Volgende week, op donderdag 18 december, willen wij haar verhaal publiceren. In haar slotversie staat een naam. Die naam heb ik in dit dossier weggelakt.

Waarom? Omdat een weekblad van onze omvang zich geen vergissing kan permitteren. Wie in Nijkerk een naam in de krant zet, zet die naam bij de bakker, op het schoolplein en na de kerkdienst op het plein. Ik wil dat iemand die niet op de redactie zit het hele dossier leest, van de eerste appjes in die stormnacht tot de laatste mail van gisteren, en zelf tot een oordeel komt. Komt u op dezelfde naam uit als Sanne, en om dezelfde redenen, dan publiceren we. Komt u ergens anders uit, dan wil ik dat weten.

U krijgt alles wat wij hebben: onze eigen gepubliceerde stukken, interviews in de vorm waarin ze zijn uitgetikt, mails, de foto’s van Teun Rademaker, documenten die mensen ons gaven of toespeelden, en de versies die onze eindredacteur en onze advocaat hebben ingekort. Wat geschrapt is, ziet u doorgestreept; vaak was het schrappen terecht, soms misschien niet. Doe daar uw voordeel mee.

Een waarschuwing vooraf. Bijna iedereen in dit dossier heeft ons op enig moment iets niet verteld of iets mooier voorgesteld

dan het was. Dat maakt hen nog geen sabotant. Mensen hebben redenen om te zwijgen die met deze nacht niets te maken hebben. Ik vraag u om bij elke leugen twee vragen te stellen: wat verbergt deze persoon, en verandert dat iets aan de nacht van 19 november?

Achterin vindt u werkbladen, een antwoordformulier, hints voor wie vastloopt en, achter een verzegelde pagina, onze conclusie met verwijzingen naar de stukken waarop die rust.

Met dank voor uw tijd,

Joost Haverkamp
hoofdredacteur De Eemlander Post

Inhoud

Aan de meelezer	3
Personen in dit dossier	6
Kaart van het decor	7
Map 1 · De nacht (19-20 november)	8
Map 2 · Wie had er baat bij? (21-28 november)	21
Map 3 · Sporen (1-5 december)	37
Map 4 · Wat niet klopte (6-11 december)	53
Aan de lezer: de vragen	68
Werkbladen	69
Antwoordformulier	75
Hints	76
Verzegeld	79
De oplossing	80
Zoals het verscheen	85
Nawoord	86

Speelduur: twee tot vier uur. Alles wat u nodig hebt om de zaak op te lossen, staat in dit dossier.

Personen in dit dossier

In volgorde van de redactie, zoals Ilse Brouwer de lijst bijhield. Leeftijden zoals opgegeven in november 2025.

DE REDACTIE

Joost Haverkamp	hoofdredacteur De Eemlander Post
Sanne Wolbers	verslaggever, schreef het onthullingsverhaal
Ilse Brouwer	eindredacteur, streept graag
Teun Rademaker	fotograaf, woont aan de rand van de polder
Wendy Schipper	advertentieverkoop en sponsoring
mr. Paula Verhoef	advocaat die de krant juridisch adviseert

BIJ HET GEMAAL

Wim Schreuder (68)	vrijwilliger van het stoomgemaal, oud-elektricien
Henk Lubbers (71)	vrijwillig stoker
Jannie Hop (49)	melkveehouder, buurvrouw aan de polderweg

IN DE POLDER EN AAN HET WATER

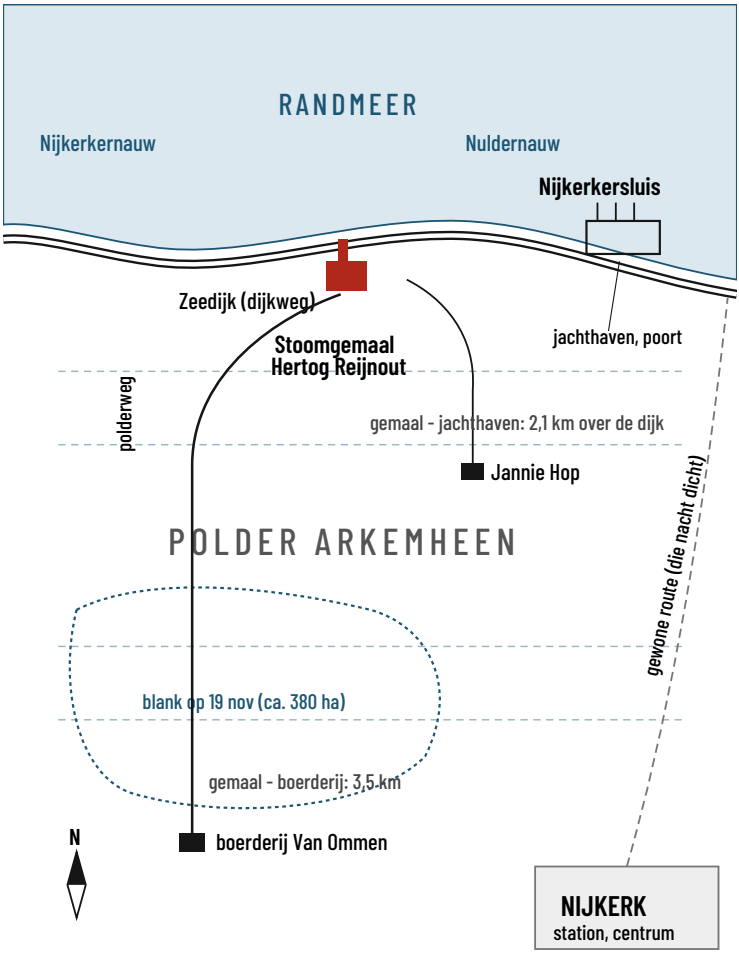
Gerrit-Jan van Ommen (58)	melkveehouder, laagst gelegen land van Arkemheen
Marrigje van Ommen (56)	zijn vrouw
Lotte Brinkhuis (41)	projectleider Nauwhaven Ontwikkeling B.V.
Femke Aalbers (33)	ecoloog, Stichting Grutto Arkemheen
Ronald Pijpers (44)	taxichauffeur, reed die nacht over de dijk

BEDRIJVEN

Dirk Velthorst (47)	eigenaar Velthorst Besturingstechniek, onderhoudt de besturing en de alarmering van het elektrische gemaal
Jeroen Stam (29)	monteur bij Velthorst
Mark Hoefnagel (52)	eigenaar Hoefnagel Grondverzet & Bemaling, Barneveld; leverde de noodpompen
Bertus Lankhorst (61)	planner bij Hoefnagel

Kaart van het decor

Schets van Teun Rademaker voor de redactiemuur. Niet op schaal; noorden boven. Afstanden zoals Sanne Wolbers ze heeft gereden en genoteerd.

Het elektrische gemaal dat sinds 1983 het dagelijkse werk doet, staat op hetzelfde terrein als de stoommachine uit 1883. De schakelkast van het elektrische gemaal staat binnen het hek, achter de poort aan de dijkweg.

STUK 1

GROEPSAPP

Redactie EP: de ochtend na de storm

Groepsapp "Redactie EP" (vijf leden), woensdag 19 november 2025, 05:47-08:41. Geëxporteerd door Ilse Brouwer.

WOENSDAG 19 NOVEMBER

Teun 05:47
Iemand wakker? Ik sta op de Zeedijk bij Hertog Reijnout. De polder is een meer. Ik zie geen sloten meer, alleen paaltjes.

Sanne 05:49
Wakker. Ik hoor de wind al de hele nacht. Wat is er gebeurd?

Teun 05:50
Wim Schreuder van het stoomgemaal is hier. Hij zegt dat het gemaal heeft stilgestaan. Sinds hoe lang weet hij niet. Hij heeft het waterschap gebeld en staat binnen bij de pompen.

Teun 05:51
[foto: overstroomde polderweg vanaf de dijk]

Sanne 05:52
Stroomstoring door de storm? Bij ons in de straat flikkerde het om een uur of twaalf.

Teun 05:54
Volgens Wim was er gewoon stroom. Hij wil verder niks zeggen tot er iemand van het waterschap is.

Teun 05:58
Er rijden nu twee vrachtwagens met noodpompen de dijk op. Snel hoor.

Teun 05:58
[foto: twee vrachtwagens met dieplader]

Joost 06:01
Van wie?

Teun 06:03
Hoefnagel, uit Barneveld. Er staat een pick-up van ze bij de poort, de baas zelf is er ook. Ik maak foto's.

Joost 06:10
Sanne, ga erheen. Teun, blijf daar. Ik bel de drukker of we morgen twee pagina's extra kunnen krijgen.

Sanne 06:12
Onderweg. Ik neem laarzen mee. Wie weet hoe hoog het staat bij de boerderijen?

Teun 06:20
Bij Jannie Hop tot de drempel. Verder de polder in kan ik niet kijken, nog te donker. Wim zegt alleen: "Dit is geen storm geweest." Meer krijg ik er niet uit.

Teun 06:25
Henk Lubbers van de stoomvrijwilligers is er. Ze gaan de oude machine opstoken. Prachtig licht straks als de rook komt.

Ilse 06:40
Goedemorgen. Even voor de kopij straks: polder "loopt onder" of "staat blank" is prima. "Overstroming" alleen als er een dijk is doorgebroken. Dat is hier niet zo, toch?

Teun 06:42
Dijk staat. Het water komt van binnenuit, de regen en de sloten.

Sanne 07:02
Ben er. De koeien van Van Ommen staan tot hun knieën, hij is met zijn zoon en een buurman bezig ze naar de hoge kant te drijven. Hij is er kapot van.

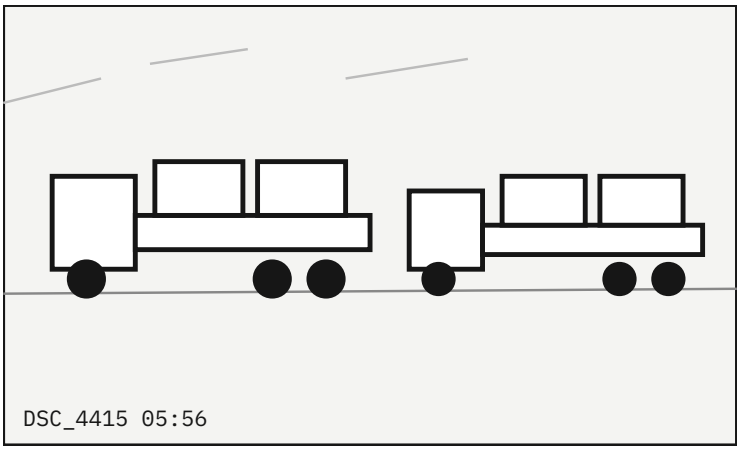
STUK 2

FOTOLIJST

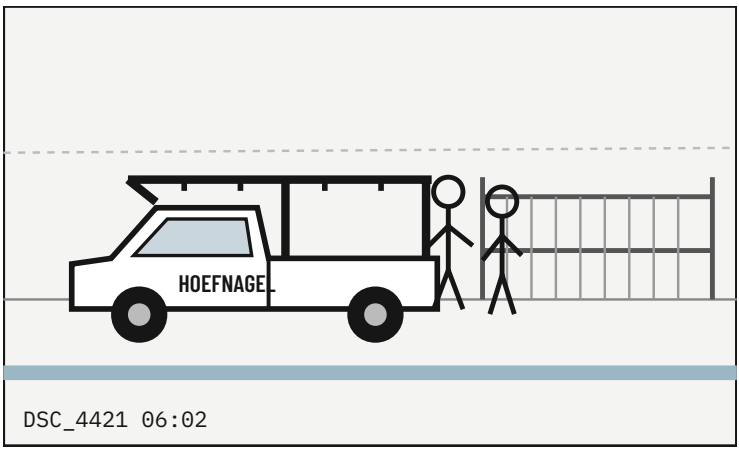
Fotolijst Teun Rademaker, 19 november

Selectie uit 212 opnamen, met tijden uit de camera (gelijkgezet met de telefoon). Bijschriften van Teun.

Bestand	Tijd	Bijschrift
DSC_4410	05:51	Polderweg vanaf de Zeedijk, water tot aan de berm. Nog donker, lange sluitertijd.
DSC_4415	05:56	Twee vrachtwagens met dieplader rijden vanaf de Nijkerkse kant de dijk op, elk met twee noodpompen. Opdruk Hoefnagel.
DSC_4421	06:02	Mark Hoefnagel (links) in overleg met Wim Schreuder bij de poort. Pick-up van Hoefnagel ervoor.
DSC_4433	06:24	Henk Lubbers opent de stookdeur van de ketel. Eerste kolen.
DSC_4460	07:18	Eerste noodpomp draait. Persslangen over de kruin van de dijk naar het randmeer.
DSC_4502	09:12	Rook uit de schoorsteen, de schepraderen draaien. Vrijwilligers op de trap.
DSC_4519	10:40	Gerrit-Jan van Ommen bij zijn pick-up aan de rand van het water, achter de boerderij.

DSC_4415, 05:56. Lijntekening naar de foto (de redactie werkt in dit dossier met tekeningen; de foto's zelf zijn rechtenvrij voor publicatie, niet voor derden).

DSC_4421, 06:02. Hoefnagel (links) en Schreuder bij de poort. Op de voorgrond de witte pick-up van Hoefnagel met opdruk op het portier.